

Ödeme Sistemleri Zirvesi

Alpaslan Çakar
Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

26 Haziran 2025
İstanbul

*Sayın Başkanlarım, Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Konuklar,
Medyamızın Değerli Temsilcileri,*

Şahsım ve Türkiye Bankalar Birliği adına sizleri saygıyla selamlıyorum. İstanbul Finans Merkezi'nde, Ödeme Sistemleri Zirvesi'nde sizlerle buluşmaktan memnuniyet duyuyorum. Hoş geldiniz.

İzninizle, konuşmamda ödeme sistemlerinin önemine ve yakın dönemdeki gelişmelere ilişkin değerlendirmelerimi paylaşacağım.

Ödeme sistemleri alt yapısı, ekonominin parasallaşması ve finansal sektör ile bütünleşmesi için çok önemli bir role sahiptir. Bu nedenle ödeme sistemleri finansal istikrarın temel bileşenlerindendir. Sağlıklı işleyen bir ekonominin temel taşlarından bir tanesi paraya duyulan güvendir. Güven, paranın değişim fonksiyonunun en verimli şekilde yerine getirilmesiyle ilişkili olup, yerel ve küresel ticaretin sürdürülmesinde kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle; ödeme sistemleri yerelde ve uluslararası alanda benzer kurallarla düzenlenir, denetlenir ve standartlar sürekli gözden geçirilir.

Ticaretin, yatırımın ve büyümenin sürdürülebilirliği, etkin ve güvenilir ödeme altyapıları üzerine inşa edilmektedir. Sınır ötesi ticaretin artması, e-ticaretin yaygınlaşması ve finansal teknolojilerdeki yenilikler, ödeme sistemlerinin geliştirilmesinin önemini her geçen gün artırmaktadır.

Hızlı, güvenli ve uygun maliyetli ödeme çözümleri, bireylerin ve işletmelerin ekonomik faaliyetlere daha etkin bir şekilde katılımını sağlamaktadır. Ödeme sistemleri sadece finansal işlemleri kolaylaştırmıyor; aynı zamanda finansal kapsayıcılığı artırıyor, kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye destek sağlıyor ve dolandırıcılıkla mücadele gibi önemli sosyo-ekonomik hedeflere ulaşmada kritik bir rol oynuyor.

Ödeme sistemlerinin tarihi, nakit temelli sistemlerden başlayarak; çekler, kredi kartları ve banka kartları gibi fiziksel araçların yaygınlaşmasıyla önemli evrimler geçirmiştir. Son dönemde; internet bankacılığı, mobil ödemeler, temassız teknolojiler ve kripto varlıklar gibi yenilikçi çözümler, ödeme alışkanlıklarımızı ve beklentilerimizi yeniden şekillendirmektedir.

Bu dönüşümün en önemli etkenlerinden bir tanesi, finansal teknoloji (FinTech) şirketlerinin yükselişidir. FinTech'ler, geleneksel finans kuruluşları ile birlikte kullanıcı odaklı, hızlı ve maliyet açısından daha avantajlı çözümler sunmaktadır. Blokzincir teknolojisi, yapay zeka ve büyük veri analitiği gibi yenilikçi teknolojiler de ödeme sistemlerinin geleceğini etkileyen kritik alanlardır.

Türkiye olarak, ödeme sistemlerinin önemini farkındayız ve bu alandaki gelişmeleri yakından takip ediyoruz. Ülkemiz; genç ve dinamik nüfusu, gelişmiş teknoloji altyapısı, yaygın üretim ve yatırım ağı, inovasyona açık yaklaşımıyla ödeme sistemleri alanında önemli bir potansiyele sahiptir. Bankacılık sektörümüz, teknolojiye yaptığı yatırımlar ve sunduğu yenilikçi ürün ve hizmetlerle ödeme sistemleri alanında önemli bir paydaş konumundadır.

Dijital çözümler ile ödeme sistemlerini başarıyla entegre eden finansal kuruluşlarımız, en iyi müşteri deneyimini sağlama konusunda dünyaya örnek teşkil edecek seviyededir. Dijital cüzdanlar, gömülü finans çözümleri, servis bankacılığı uygulamaları ve platformlar, ödemeleri en sürtünmesiz seviyeye taşımaktadır. Öte yandan, ülkemizde toplam alışveriş harcamaları içerisinde e-ticaretin payı 2025 yılı itibarıyla %30'un üzerine çıkmıştır.

Son yıllarda mobil ödemeler, temassız ödemeler ve anlık ödeme sistemleri ivme kazanmıştır. Bankalarımızın yanı sıra lisanslı ödeme kuruluşlarının da sektöre girmesiyle rekabet artmış ve kullanıcıların tercihlerine uygun, çeşitli ve makul maliyetli ödeme seçenekleri sunulmuştur.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından hayata geçirilen FAST (Fonların Anlık ve Sürekli Transferi) sistemi, ödeme sistemlerimizde önemli bir dönüm noktası olmuştur. FAST, 7/24 anlık para transferi imkanı sunarak hem bireylerin hem de işletmelerin finansal işlemlerini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır.

FAST sisteminin tamamlayıcısı olan Kolay Adresleme Sistemi (KOLAS), kullanıcıların IBAN'larını kolay hatırlanabilen bilgilerle eşleştirerek para transferlerini daha hızlı ve pratik hale getirmiştir.

Merkez Bankası koordinasyonunda geliştirilen TR Karekod uygulaması, tüm ödeme sistemlerine entegre edilebilen, ulusal bir karekod altyapısı sunmaktadır. Karekodlu ödemelerdeki artış, sistemin etkinliğini gözler önüne sermektedir.

Açık bankacılık uygulamaları ve API entegrasyonları da yaygınlaşmaktadır. Bu gelişmeler, farklı finansal hizmet sağlayıcılarının iş birliğini teşvik ederek yenilikçi ve kullanıcı odaklı çözümlerin ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır. Merkez Bankamızın öncülüğünde TROY

gibi yerli ve milli ödeme sistemlerinin etkin kullanılması için önemli adımlar atılmaktadır.

Ödeme Sistemlerinin Geleceği

Ödeme sistemlerinin geleceği; teknolojik inovasyonlar, değişen tüketici beklentileri, düzenleyici çerçeveler ve rekabet tarafından şekillenecektir. Önümüzdeki dönemde;

- Nakit kullanımının azalmaya devam etmesi ve dijital ödeme yöntemlerinin yaygınlaşması beklenmektedir.
- FAST gibi sistemlerin küresel ölçekte daha da yaygınlaşması öngörülmektedir.
- Akıllı telefonların ve mobil uygulamaların ödeme süreçlerindeki rolü artacaktır.
- Yüz tanıma, parmak izi gibi biyometrik teknolojiler ödeme süreçlerinde daha yaygın hale gelecektir.
- Veri paylaşımı ve API entegrasyonları yaygınlaşacaktır.
- Dijital paraların kullanımı yaygınlaşacaktır.
- Güvenli ödeme altyapılarının oluşturulması daha da kritik hale gelecektir.

Bu toplantı, ödeme sistemlerinin son durumuna ve geleceğine dair değerlendirmeleri yapmak için önemli bir fırsat sunmaktadır. Türkiye Bankalar Birliği olarak, ödeme sistemlerinin geliştirilmesi, ilgili paydaşlar ve uluslararası işbirliklerinin güçlendirilmesi için çalışmalarımıza devam edeceğiz. Tecrübelerimizi bölge ülkelerimiz ile paylaşmaya hazırız. Toplantının, sektörümüzün dijitalleşme yolculuğunda yeni fikirlerin filizlenmesine ve daha kapsayıcı, dayanıklı bir finansal ekosistem inşa etmemize katkı sağlamasını temenni ediyorum.

Sözlerime burada son verirken; katkı sağlayan tüm kurumlara, oturma yöneticilerimize ve konuşmacılarımıza, değerli konuklarımıza teşekkür ediyor, başarılı, verimli ve faydalı bir toplantı olmasını diliyorum.